

ادبیات معاصر

۳۹

درسنامه ادب فارسی

«زبان و ادبیات فارسی مقدماتی و عمومی»

دکتر سیاوش مرشدی

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی گمشان

دکتر محمد نجاری

عضو شورای پژوهشی مرکز اسناد فرهنگی آسیا - پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

نشر اشاره

مرشدی، سیاوش ۱۳۶۲.
درستنامه زبان و ادب فارسی «زبان و ادبیات فارسی مقدماتی و عمومی» / سیاوش
مرشدی، محمد تجاری.
ادبیات معاصر ۳۹
تهران: نشر اشاره، ۲۰۸ ص.
ISBN - 978 - 964 - 8936 - 64 - 3
فتیا

ادبیات فارسی - مجموعه‌ها
فن نگارش - راهنمای آموزشی
فارسی - راهنمای آموزشی
نجاری، محمد، ۱۳۵۹
PIR ۴۰۰۵/۴۴۴

۸۴۰/۸
۳۲۱۵۱۶۲

نشر اشاره

درستنامه زبان و ادب فارسی

مرشدی، سیاوش - نجاری، محمد

ویراستار: طهماسب، آرش

طرح جلد: بردبار، سلمی

رسم الخط، حروفچینی و صفحه‌بندی: ف. داودی

لیتوگرافی: فام، چاپ: فرشویه و صحافی: کیمیا

چاپ اول: ۱۳۹۲ شمارگان: ۱۰۰۰

شابک: ۳ - ۶۴ - ۸۹۳۶ - ۹۶۴ - ۹۷۸ - 3 - 64 - 8936 - 964 - 978 ISBN:

نشر اشاره: تهران، صندوق پستی ۱۳۱۴۵-۱۱۷۷ تلفکس: ۶۶۴۱۸۹۱۱

حق چاپ محفوظ است.

قیمت: ۱۰۰۰۰۰ ریال

پیش‌گفتار	۹
۱- زبان	۱۱
۱- ۱ تعریف زبان	۱۱
۱- ۲ انواع زبان	۱۱
۱- ۳ زبان فارسی	۱۲
۱- ۳- ۱ زبان فارسی در دوره‌ی پیش از اسلام	۱۳
۱- ۳- ۲ زبان فارسی در دوره‌ی پس از اسلام	۱۵
۲- ادبیات	۱۷
۱- ۲ تعریف ادبیات	۱۷
۲- ۲ انواع ادبی (اصلی)	۱۸
۱- ۲- ۲ ادبیات حماسی (پهلوانی)	۱۸
۲- ۲- ۲ ادبیات غنایی (بزمی)	۱۸
۳- ۲- ۲ ادبیات تعلیمی (آموزشی)	۱۹
۴- ۲- ۲ ادبیات نمایشی (دراماتیک)	۱۹
فیلم‌نامه	۲۲
۳- ۲ انواع ادبی فرعی	۲۲
۱- ۳- ۲ ادبیات عرفانی	۲۲

۲۳	۲ - ۳ - ادبیات عامیانه
۲۶	۳ - ۳ - ادبیات داستانی
۲۸	سیر داستان نویسی در ادبیات فارسی
۳۰	۴ - ۳ - ادبیات کودک و نوجوان
۳۳	۳ - آشنایی با زندگانی و آثار برخی نظم پردازان و نثرنویسان زبان فارسی
۳۳	۱ - ۳ - نظم (شعر)
۳۳	۱ - ۱ - ۳ شعر کلاسیک (کهن)
۳۴	رودکی
۳۶	فردوسی
۳۹	شیخ احمد جام
۴۱	ناصرخسرو قبادیانی
۴۴	سنایی
۴۸	اوحدالدین کرمانی
۵۰	عطار نیشابوری
۵۳	نظامی گنجوی
۵۵	مولانا جلال الدین بلخی
۶۱	سعدی شیرازی
۶۴	حافظ شیرازی
۶۸	عبدالرحمان جامی
۷۰	فضولی بغدادی
۷۲	محمدتقی بهار
۷۴	هوشنگ ابتهاج
۷۷	۲ - ۱ - ۳ شعر نو
۷۷	نیما یوشیج
۸۰	احمد شاملو
۸۳	سیمین بهبهانی
۸۵	سهراب سپهری
۸۷	فروغ فرخزاد

- ۲-۳ نثر..... ۹۰
- ۹۰ ابو الفضل بیهقی (تاریخ بیهقی)
- ۹۲ عنصر المعالی (قابوس نامه)
- ۹۴ عتیق نیشابوری (تفسیر سورآبادی)
- ۹۷ واعظ کاشفی (انوار سهیلی)
- ۱۰۱ علی اکبر دهخدا (چرند و پرند)
- ۴- نمونه هایی از انواع آثار ادبی ۱۰۵
- ۱- ۴ ادبیات داستانی ۱۰۵
- ۱- ۱- ۴ «دارا» اثر علی اشرف درویشیان ۱۰۵
- ۲- ۱- ۴ «نازلی» اثر منیر و روانی پور ۱۱۳
- ۲- ۴ ادبیات نمایشی ۱۱۶
- ۱- ۲- ۴ نمایش نامه ۱۱۶
- «چشم در برابر چشم» اثر غلامحسین ساعدی ۱۱۶
- «رنگ رنگ نقاشی» اثر عباس دوست قرین ۱۳۱
- ۲- ۲- ۴ فیلم نامه ۱۳۷
- «سگ کشی» اثر بهرام بهضایی ۱۳۷
- ۳- ۲- ۴ اُپرا ۱۴۱
- «کور اوغلو» اثر عزیز حاجی بیگوف ۱۴۱
- ۳- ۴ ادبیات عامیانه ۱۴۵
- ۱- ۴- ۳ شعر عامیانه ۱۴۵
- باباطاهر همدانی ۱۴۵
- ۲- ۳- ۴ افسانه ۱۴۶
- «بهلول و خانه ی همیشگی» ۱۴۶
- ۳- ۳- ۴ لطیفه ۱۴۷
- ۴- ۳- ۴ لالایی ۱۴۸
- ۵- ۳- ۴ مَثَل (زبانزد) ۱۴۸
- ۶- ۳- ۴ ترانه ۱۵۰
- یغما گلرویی ۱۵۰

۱۵۲	 فریبا وکیلی
۱۵۳	 ۵- ادبیات جهان (ترجمه)
۱۵۳	 ۱- ۵ تعریف ترجمه
۱۵۴	 ۲- ۵ نمونه‌هایی از آثار ادبی جهان به ترجمه فارسی
۱۵۴	 غادة السمان (ادبیات عربی)
۱۵۶	 یوهان گوته (ادبیات آلمانی)
۱۶۳	 رولف مارتن دوگار (ادبیات فرانسوی)
۱۶۸	 چارلز دیکنز (ادبیات انگلیسی)
۱۷۳	 آنتوان چخوف (ادبیات روسی)
۱۸۰	 پیر سلطان ابدال (ادبیات ترکی)
۱۸۲	 ویکتور غارا (ادبیات شیلیایی)
۱۸۷	 بردی کربابایف (ادبیات ترکمنی)
۱۹۰	 مختوم قلی فراغی (ادبیات ترکمنی)
۱۹۳	 ۶- آیین نگارش
۱۹۳	 ۱- ۶ نشانه‌های نگارشی (سجاوندی)
۲۰۱	 ۲- ۶ نامه نگاری
۲۰۴	 سرانجام - نیایش میرزا شفیع پناه‌بی
۲۰۵	 کتاب نما
۲۰۸	 منابع انگلیسی
۲۰۸	 منبع اینترنتی
۲۰۸	 منابع دیجیتال

پیش گفتار

همیشه بر این باور بوده‌ام که یکی از زیبایی‌های ایرانِ بزرگ همزیستی مسالمت‌آمیز اقوام، از ترک و آذربایجانی، کرد و بلوچ، لرو و بختیاری، گیلک و مازنی، ترکمن و عرب و... در کنار یکدیگر است و پرسش اساسیِ ذهنمان این بود که چرا در دانشگاه‌ها درس فارسی عمومی، تغییر نام به ادبیات اقوام ایرانی نمی‌دهد؟! این پرسش همواره‌ی ذهنی‌مان، با آشنایی با دوست نازنین و استاد فرزانه‌ی فرهنگ و زبان‌های باستانی جناب آقای دکتر سیروس نصراله‌زاده و مرکز اسناد فرهنگی آسیا با ریاست ایشان جانی دگر باره یافت. تصمیم‌مان آن بود که کتابی با عنوان «ادبیات ایران زمین» با یاری همه‌ی دوستان‌مان از ایرانِ چهار فصل از باختر و خاور، شمال و جنوب به نگارش در آوریم که به قول بزرگ نمایش‌نامه‌نویس ایران، روانشاد اکبر رادی: «در نمای من ایران جهانی است که ژان، ایوان، یوهان، یحیایش یک صدا، یک درد، یک چهره دارند.» افسوس که خواستن همیشه توانستن نیست و دوستان‌مان در بازی‌های زندگی گرفتار بودند و حفظ و همزیستی مسالمت‌آمیز این همه فرهنگ‌گوناگون در یک کتاب، آرزویی بود که تا این لحظه برآورده نشد.

سپاس ویژه‌ی نگارندگان، خدمت جناب آقای دکتر علیرضا ملاح - ریاست محترم دانشگاه آزاد گمیشان - است که نگارندگان را حامی و پشتیبان بودند.

آنچه در پی می‌آید تنها بخشی از فرهنگ ایرانِ نازنین است که دانش اندک ما یارای گردآوری آن در این کتاب شده است.

هدف نگارندگان در این کتاب، شناساندن آثار برجسته‌ی کهن و نوی ادبیات ایران بر مبنای گونه‌های ادبی و نوشتاری بوده است تا با خوانش و انس با آن، گفتار و نوشتار خویش را عَنّا بخشند و با فرهنگی آشنا شوند که برای جهانیان ارمغان آشتی، فرزاندگی و انسان‌دوستی داشته است. در بخشی دیگر (بخش ترجمه)، خوانندگان و دانشجویان گرامی با ادبیات جهان بیشتر آشنا می‌شوند، زیرا که می‌دانیم درد همه انسان‌ها و ذات اندیشه‌شان یکی است:

«چه تفاوت دارد که رهگذر کدام جاده باشیم؟ یا فاصله‌مان چند دریاست؟»

سهم باران من بیشتر است یا آفتابِ تو؟

یا ستاره‌مان را در کجای راه شیری خط زده‌اند؟

در دیوار آفتاب «حُب» است و در سرزمین شیرین و فرهاد «ثَه وین»

می‌خوانند!

اترک را که قدم بزنی، «سویمک» خواهی بود.

و «فیژک» تو را «اشک» می‌نامد.

مهم نیست قاصدکِ من تو را به کدام نام نجوا کند!

من با نگاهم تو را می‌خوانم.

هرجا که قدم بگذاری پشت سرت حرف است.

الفبا پچ پچ می‌کند و واژه‌ها می‌رقصند و شعر متولد می‌شود.

چون

تو عشقی...

و مردم این سرزمین همه عاشق...^۱

سیاوش مرشدی - محمدنجاری

تهران - امرداد ۱۳۹۲ خورشیدی